

คำวินิจฉัยของ นายอุระ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๘/๒๕๔๘

วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๘

เรื่อง ศาลทหารกรุงเทพส่งคำโต้แย้งของพลตรี ชัดติยะ สวัสดิผล ในคดีดำที่ ๑๓๑/๒๕๔๖ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ (๒) ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ หรือไม่

ข้อเท็จจริงได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ เวลากลางคืนก่อนเที่ยง จำเลยพาอาวุธปืนพกสั้นออโตเมติกหือค็อก ขนาด ๕ มิลลิเมตร จำนวน ๑ กระบอก ซึ่งเป็นอาวุธปืนของจำเลยที่ได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้ได้โดยชอบด้วยกฎหมายกับกระสุนปืนขนาด ๕ มิลลิเมตร จำนวน ๑๔ นัด ติดตัวโดยไม่ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัวไปในบริเวณหน้าอาคารสุพินโกศลแมนชั่น ในซอยลาดพร้าว ๖๐ ถนนลาดพร้าว อันเป็นทางสาธารณะโดยไม่มีเหตุสมควร จำเป็นและเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์ ตามวันเวลาดังกล่าว พันตำรวจตรี ชีรเดช ธรรมสุธี กับ พันตำรวจตรี นพศิลป์ พูลสวัสดิ์ ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจประจำสถานีตำรวจนครบาลดอนเมือง ได้เข้าจับกุมจำเลยในความผิดฐานร่วมกันทำร้ายร่างกายผู้อื่นเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กายสาหัส ตามหมายจับของสถานีตำรวจนครบาลดอนเมือง อันเป็นการปฏิบัติการตามหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมาย จำเลยไม่ยอมให้จับกุมแต่โดยดีได้ใช้กำลังประทุษร้ายชกต่อย พันตำรวจตรี นพศิลป์ พูลสวัสดิ์ โดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ และจำเลยชักอาวุธปืนพร้อมกระสุนปืนซึ่งพาดิตตัวออกมาขู่เชิญจะทำการประทุษร้าย พันตำรวจตรี นพศิลป์ พูลสวัสดิ์ และพันตำรวจตรี ชีรเดช ธรรมสุธี แต่พันตำรวจตรี ชีรเดช ธรรมสุธี ได้เข้าแย่งและปิดอาวุธปืนดังกล่าวจนอาวุธปืนหลุดจากมือของจำเลย เป็นเหตุให้ พันตำรวจตรี ชีรเดช ธรรมสุธี ได้รับบาดเจ็บมีบาดแผลที่บริเวณปลายนิ้วหัวแม่มือข้างขวาโดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ต่อจากนั้น พันตำรวจตรี ชีรเดช ธรรมสุธี กับ พันตำรวจตรี นพศิลป์ พูลสวัสดิ์ และเจ้าพนักงานตำรวจอีกจำนวนหนึ่งจึงช่วยกัน

จับจำเลยได้พร้อมกับยึดอาวุธปืนและกระสุนปืนดังกล่าวเป็นของกลาง ต่อมาจำเลยได้รับอาวุธปืนและกระสุนปืนของกลางคืนแล้ว

ต่อมา อัยการศาลทหารกรุงเทพ (โจทก์) ได้ยื่นฟ้องจำเลยข้อหา พาอาวุธปืนติดตัวไปในทางสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัวและโดยไม่มีเหตุสมควร ต่อผู้ขัดขวางเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหน้าที่โดยใช้กำลังประทุษร้ายโดยมีหรือใช้อาวุธ และใช้กำลังประทุษร้ายผู้อื่นโดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๘ มาตรา ๑๔๐ มาตรา ๓๗๑ มาตรา ๓๕๑ มาตรา ๕๑ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๔ พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๕๐ มาตรา ๘ ทวิ มาตรา ๗๒ ทวิ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๑๔ ข้อ ๓ คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๑ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ ข้อ ๔ คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ ข้อ ๓, ๗ ศาลทหารกรุงเทพสั่งให้ประทับฟ้อง เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๖ คดีอยู่ในระหว่างพิจารณา

เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๔๖ นายสุกิจ พุนศรีเกษม ทนายจำเลย ได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลได้สอบสวนฟ้องก่อนประทับฟ้อง โดยอ้างว่า อัยการศาลทหารกรุงเทพสั่งฟ้องคดีนี้โดยขาดความเที่ยงธรรมและเป็นกลาง จึงไม่ชอบ ศาลทหารกรุงเทพสั่งว่าไม่มีเหตุจำเป็นต้องได้สอบสวนฟ้องเพราะคดีนี้อัยการเป็นโจทก์ ฟ้องโจทก์ถูกต้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ (๒)

จำเลยอุทธรณ์คำสั่งศาลทหารกรุงเทพ ที่สั่งไม่ได้สอบสวนฟ้อง ศาลทหารกรุงเทพพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นการอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณา จึงมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์

เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๖ นายสุกิจ พุนศรีเกษม ทนายจำเลย ได้ยื่นคำร้องต่อศาลทหารกรุงเทพขอให้ส่งศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย โดยอ้างว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้” ซึ่งอัยการศาลทหารกรุงเทพได้ยื่นฟ้องจำเลยในคดีนี้โดยมิได้มีหลักฐานยืนยันว่า จำเลยเป็นผู้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา การสั่งฟ้องของอัยการ

ศาลทหารกรุงเทพมิได้คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จนเป็นเหตุให้ศาลทหารกรุงเทพมีคำสั่งประทับฟ้องคดีดังกล่าวไว้ จำเลยเห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๑๖๒ (๒) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่บัญญัติว่า “...ในคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ไม่จำเป็นต้องไต่สวนมูลฟ้อง แต่ถ้าเห็นสมควรจะสั่งให้ไต่สวนมูลฟ้องก่อนก็ได้...” นั้น เป็นบทบัญญัติที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญเพราะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ จึงขอได้กรุณาส่งเรื่องนี้ไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า บทบัญญัติมาตรา ๑๖๒ (๒) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ หรือไม่ ขอศาลทหารกรุงเทพได้รื้อการพิจารณาคดีนี้ไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย ทั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลทหารกรุงเทพพิจารณาแล้ว เห็นว่า ผู้ร้องโต้แย้งว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้” ซึ่งอัยการศาลทหารกรุงเทพได้ยื่นฟ้องจำเลยในคดีนี้โดยมิได้มีหลักฐานใดยืนยันว่า จำเลยเป็นผู้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา การสั่งฟ้องของอัยการศาลทหารกรุงเทพมิได้คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจนเป็นเหตุให้ศาลทหารกรุงเทพมีคำสั่งประทับฟ้องคดีดังกล่าวไว้ ผู้ร้องเห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๑๖๒ (๒) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่บัญญัติว่า “...ในคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ไม่จำเป็นต้องไต่สวนมูลฟ้อง แต่ถ้าเห็นสมควรจะสั่งให้ไต่สวนมูลฟ้องก่อนก็ได้...” เป็นบทบัญญัติที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เพราะขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ขอให้ส่งเรื่องนี้ไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย โดยขอพิจารณาวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาตามบทบัญญัติดังกล่าว ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ หรือไม่ ศาลทหารกรุงเทพให้รื้อการพิจารณาคดีไว้เป็นการชั่วคราว และให้ส่งความเห็นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย แจ้งคำสั่งให้ศาลทหารกรุงเทพทราบ

คดีมีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้”

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ บัญญัติว่า “ถ้าฟ้องถูกต้องตามกฎหมายแล้วให้ศาลจัดการส่งต่อไปนี้

(๑) ในคดีราษฎรเป็นโจทก์ ให้ไต่สวนมูลฟ้อง แต่ถ้าคดีนั้นพนักงานอัยการได้ฟ้องจำเลยโดยข้อหาอย่างเดียวกันด้วยแล้ว ให้จัดการตามอนุมาตรา (๒)

(๒) ในคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ไม่จำเป็นต้องไต่สวนมูลฟ้อง แต่ถ้าเห็นสมควรจะสั่งให้ไต่สวนมูลฟ้องก่อนก็ได้

ในกรณีที่มีการไต่สวนมูลฟ้องดังกล่าวแล้ว ถ้าจำเลยให้การรับสารภาพ ให้ศาลประทับฟ้องไว้พิจารณา”

พิจารณาแล้ว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติคุ้มครองสิทธิของบุคคล โดยการใช้อำนาจขององค์กรของรัฐทุกองค์กร จะต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพ การกระทำที่ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์นั้น หมายความว่า การกระทำขององค์กรของรัฐต่อบุคคลจะปฏิบัติต่อบุคคลที่ถูกกระทำให้แตกต่างหรือผิดปกติไปจากบุคคลอื่นไม่ได้ และต้องคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ด้วย กรณีตามคำร้อง ผู้ร้องถูกจับกุมข้อหาความผิดต่อเจ้าพนักงาน ความผิดต่อร่างกาย ลหุโทษและความผิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน ฯ และต่อมาอัยการศาลทหารกรุงเทพได้ยื่นฟ้องผู้ร้องตามข้อหาดังกล่าวต่อศาลทหารกรุงเทพ ศาลทหารกรุงเทพมีคำสั่งประทับฟ้อง ผู้ร้องโต้แย้งว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า “การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้” อัยการศาลทหารกรุงเทพได้ยื่นฟ้องจำเลยโดยมิได้มีหลักฐานใดยืนยันว่า จำเลยเป็นผู้กระทำความผิดตามที่ถูกล่ามโซ่ การสั่งฟ้องของอัยการศาลทหารกรุงเทพมิได้คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจนเป็นเหตุให้ศาลทหารกรุงเทพมีคำสั่งประทับฟ้อง ผู้ร้องเห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๑๖๒ (๒) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่บัญญัติว่า

“...ในคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ไม่จำเป็นต้องไต่สวนมูลฟ้อง แต่ถ้าเห็นสมควรจะสั่งให้ไต่สวนมูลฟ้องก่อนก็ได้...” นั้น ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ เพราะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ ข้อนี้พิจารณาแล้ว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ (๑) ในคดีที่ราษฎรเป็นโจทก์ให้ไต่สวนมูลฟ้อง (๒) ในคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ไม่จำเป็นต้องไต่สวนมูลฟ้อง แต่ถ้าเห็นสมควรจะสั่งให้ไต่สวนมูลฟ้องก่อนก็ได้ การไต่สวนมูลฟ้องก็เพื่อจะพิจารณาว่า คดีมีมูลพอจะรับฟ้องได้หรือไม่ คำว่ามีมูลนี้ไม่ถึงกับที่จะฟังว่า จำเลยได้กระทำความผิดจริง เพียงแต่ให้มีมูลพอที่จะรับฟ้องไว้พิจารณาได้ที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ (๑) ที่ให้ไต่สวนมูลฟ้องก่อนศาลประทับฟ้องนั้น เนื่องจากก่อนที่ราษฎรจะยื่นฟ้องไม่ได้ผ่านขั้นตอนหรือได้รับการตรวจสอบมาก่อน ศาลจึงต้องไต่สวนพยานหลักฐานก่อนว่า ข้อกล่าวหาตามฟ้องโจทก์มีมูลความผิดพอที่จะประทับฟ้องได้หรือไม่ สำหรับกรณีที่อัยการเป็นโจทก์ก่อนที่อัยการจะยื่นฟ้องคดีต่อศาลนั้น ได้มีการตรวจสอบกลับกรองมาแล้วตั้งแต่ชั้นจับกุม สอบสวน และเมื่อมาถึงชั้นอัยการก็ได้มีการตรวจสอบสำนวนก่อนที่จะมีคำสั่งฟ้องและยื่นฟ้องต่อศาล การดำเนินการผ่านขั้นตอนดังกล่าวมาจนถึงชั้นที่อัยการยื่นฟ้องพอเชื่อได้ว่าคดีมีมูลพอที่ศาลจะรับฟ้องได้ ศาลจึงไม่จำเป็นต้องไต่สวนมูลฟ้องก่อนที่จะประทับฟ้องในกรณีที่อัยการเป็นโจทก์ฟ้องคดี แต่ไม่ได้บังคับศาลเด็ดขาดว่า ในกรณีที่อัยการฟ้องคดีจะไม่มีไต่สวนมูลฟ้องเสียเลยถ้าศาลเห็นควรก็อาจให้มีการไต่สวนมูลฟ้องก่อนก็ได้ การดำเนินการตามมาตรา ๑๖๒ ทั้ง (๑) และ (๒) ก็เพื่อประโยชน์ของจำเลย ที่จะทำให้จำเลยได้รับการพิจารณาด้วยความเที่ยงธรรมไม่ได้ทำให้เสียศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๖๒ (๒) ไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

นายอรรถ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ